

1917 NOV. 21

## ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor.  $\frac{1}{2}$  an  
9 cor.  $\frac{1}{4}$  4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane  
 $\frac{1}{2}$  an 12 cor.  $\frac{1}{4}$  an  
6 coroane.

# Unirea

## INSERTIUNI.

Un șir garmond:  
odată 14 fil., a doua  
oară 12 fil., a treia  
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia  
să se adreseze la Re-  
dacțiunea și admini-  
strațiunea „Unirea”  
in Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

## Al șaptelea împrumut de războiu.

Se lansează liste de subscripții la al șaptelea împrumut pentru acoperirea cheltuielilor împreună cu războiul. Se cer sferturi noi de bani din partea populației, care a adus și până aci jertfe mari din avutul său pe altarul țării. Miliarde s'au încasat în cursul acestor trei ani și jumătate, iar acum alte miliarde se cer spre scopul, care a îndemnat populația și până aci să contribuie la suportarea cheltuielilor și a greutăților de războiu.

Împrumutul de acum se pornește sub alte auspicii. Pressa îl numește împrumut al păcii. Până acum au servit miliardele adunate spre a ajuta biruința armelor, azi când acele stau învingătoare la toate hotarele, iar pe pământul Italiei seceră noui cununii de lauri, se cer banii pentru asigurarea păcii.

De un termen statorit pentru a vorbi în foruri concrete de pace, încă nu putem vorbi. Ea este încă ascunsă în negura viitorului, dar trebuie să se știe, că din ce biruințele armelor noastre progresează, din aceea ne apropiem mai mult de pace. Războiul să continue numai ca să fim mai aproape de pace. Iar când populația își oferă din nou avutul pentru mersul glorios al războiului, nu face altceva, decât să sprijinul său pentru a-l sfârși glorios cu o pace și mai glorioasă.

Împrumutul nou de stat va servi de o dovadă nouă a solidarității dintre cetățenii acestei țări, cari va emula unul cu altul, când e vorba de sprijinul ce li-se cere.

Vor emula bogății, cari sunt în condiții mai favorabile materiale și vor putea subscrie mult la acest împrumut, dar nu este neînsemnat

nici obolul săracilor, al milioanele, dela cari mulți fiind, mult se adună. Tot filerul ne aduce cu un pas înainte, mai aproape de sfârșit. Iar sfârșitul înseamnă reîntoarcerea celor duși, reînceperea vieții normale și liniștită, de mult dorită.

Indemnăm clerul și pe cititorii noștri să stăruie în sfera lor de competență, pentru reușita bună a împrumutului, iscăind la noul împrumut, cât le stă în putință.

Să nu se uite, că împrumutul acesta vine în nivelul păcii, iar celce subscrie, accelerează pacea dorită azi de întreagă lumea.

### Consistoarele noastre

în lumina istoriei.

(Continuare și fine.)

Chestiunea, care ne preocupă este următoarea: E consistorul nostru în alcătuirea sa actuală potrivit pentru a asigura dezvoltarea, pe care o dorim noi, a bisericii românești? Și mai ales este el în stare a susține și întări încrederea necondiționată a clerului de-afară și alipirea lui față de scaunele arhieresti, care e o condiție sine qua non a dezvoltării normale și sănătoase a bisericii noastre? Răspunsul ni-l dau încercările repetite ale clerului de a-și putea câștiga o anumită influență asupra conducerii afacerilor bisericești, încercări și tendințe, cari nu au fost totdeauna în cea mai ferită armonie cu constituția bisericii. Este adevărat, că și clerul de afară poate influența dezvoltarea bisericii prin sinoadele diecezane, numai cât acestea nu se prea țin sau se țin de tot prea rar. Conciliul I. provincial după ce arată importanța lor zice (Tit. III. c. 4) că acestea sunt a se convoca de regulă în tot anul odată în timpul dela Paști până în cea din urmă zi alui Octomvrie, dar se vede, că dispoziția aceasta conciliară și obligatoare există numai pe hârtie, căci de observat nu se observă nicăieri și clerului se pare că li lipsese mijloacele prin cari ar putea impune observarea ei. De altă parte chiar dacă cei competenți ar observa strict dispoziția aceasta a conciliului provincial și ar convoca în fiecare an sinod diecezan

influența clerului totuș nu s'ar putea exercita în măsura în care credem noi, că ar trebui să se exerciteze. Tocmai aceasta a fost cauza acelei importante hotărâri a soborului mare din 1732 despre care am vorbit mai sus. De aceea credem, că ar trebui aflate modalitățile ca să i-se dea și clerului de afară rolul cuvenit și potrivit cu importanța lui, în conducerea eparhiilor.

Lucrul s'ar putea aranja în deosebite forme; noi ni-l închipuim astfel: Membrii consistorului să se compună din canonici, cari sunt cum am zis un fel de assessores nati, apoi din un număr fix de asesori denumiți din partea arhierilor. Toți aceștia laolaltă să formeze  $\frac{1}{3}$  din numărul membrilor consistorului iar  $\frac{2}{3}$  să fie asesori aleși de cler în sinodul diecezan pe-un anumit număr de ani. Afacerile de mai puțină importanță s'ar putea rezolvi și numai cu concursul consistorului compus din canonici și asesori denumiți, iar afacerile mai importante, cum sunt d. p. alegerea protopopilor și vice-protopopilor actuali, a parohiilor, procesele criminale și alte agende determinate preciz în sinoadele diecezane, numai cu participarea reprezentanților clerului. Pentru rezolvirea acestora s'ar putea fixa o ședință consistorială pe lună, sau la două luni odată, după cum ar cere trebuința.

În felul acesta credem că i-s'ar face dreptate și preoțimii de-afară, care formează majoritatea covârșitoare a clerului și i-s'ar cere și sfatul ei în lucruri, cari în primul rând o interesează pe ea. La noi mulți sunt obișnuiți a se gândi mereu la alcătuirea consistoarelor latine, fără a ține seama, că între noi și între latini este o deosebire fundamentală. La ei întreaga preoțime este obligată la celibat și prin urmare pentru toți este deschis drumul care duce la canonicie și prin canonicie în consistor. La noi însă numărul preoților celibi deși este disparent totuși drumul la cele 7 stăle babbienne<sup>1)</sup> — cari cum am zis mai sus, formează partea cea mai importantă a consistorului arhidiecezan, nefiind numărul celorlalți asesori stabilit, ci atârând dela bunul plac al arhierului — le este deschis numai lor, iar majoritatea covârșitoare a clerului este exclusă.

<sup>1)</sup> Aproape tot așa stă lucrul, în practică, și la canonicile diecezelor sufragane. Cu puține excepții și acestea au fost date gremialității, în majoritate absolută celibi.

O reformare în sensul acesta a consistorului — a cărui raport față de arhierie ar rămânea bineînțeles tot în cadrele constituției divine a bisericii lui Hristos — ar corespunde și intereselor bisericii și ar fi și în conformitate cu vechea noastră tradiție, pe care unirea cu Roma n'a nimicit-o.<sup>2)</sup>

Și fiindcă e vorba de reforma consistoarelor, credem, că e bine să mai amintim o mică reformă, a cărei realizare încă ar fi în stare a aduce mult folos acestei instituții și prin ea bisericii întregi. Fiind asesorii totodată și referenți ai anumitor chestiuni sau referenți tuturor chestiunilor câtorva tracte protopopești ar fi just ca să se stabilească o anomie limită de vârstă, de care împlinindu-o cineva să fie absolvat de sarcina grea a referirii. Referentul și-ar păstra asesoratul dar ar fi scutit și dânsul de o muncă pentru săvârșirea căreia nu-l mai ajută nici puterile trupesti și de multe ori nici cele sufletești și ar fi scutite și multele parohii cu afacerile lor complicate și variate de-a fi referite de cineva, care nu mai e în stare.

Biserica noastră stă în fața unui viitor atât de greu încât pentru asigurarea dezvoltării ei sigure și rodnice trebuie luate cu energie, și după studierea temeinică a tuturor împrejurărilor, măsurile cele mai eficiente. Orice considerații de altă natură trebuie să dispară în fața marelui probleme de a fi sau a nu fi a bisericii noastre.

Dr. Zenovie Păclișanu.

<sup>2)</sup> Pe ceice simțesc altfel privitor la aceste reforme, fie că sunt eu totul împotriva unei atari soluții, fie că socotesc a fi mai ducătoare la scop o altă modalitate, îi rugăm să nu proiecte a-și expune în aceste coloane părerea. Chestiunea e foarte importantă și credem, că merită a fi discutată. N. R.

## In chestia Românilor internați.

— Interpelarea deputatului Dr. St. C. Pop, în ședința de 24 Octombrie a Camerei. —

(Continuare și fine.)

Peș asigură pe d. deputat, că toate măsurile în interesul populației din comit. Sopron, vor fi luate fără a se face distincție între internați și școlarii localnici. (Aprobări).

Cât pentru susținerea d-lui deputat, că au fost internați români numai fiindcă n'au plăcut fișpanului de atunci, observ. că această afirmație, după părerea mea, nu corespunde faptelor, deoarece și astăzi mai sunt internați 290, și informațiile relative la ei, nici n'au fost date de fișpan. Toate internările sunt motivate, toate revizuirile în privința noara din internați au fost ordonate de luni de zile, pe baza acestor revizuirii unui din internați au fost liberați și trimiși acasă, alta parte însă a rămas mai departe internată, pe baza hotărârii unanime atât a autorităților civile, cât și militare. Și considerațiile lor trebuie să le avem și noi în vedere, când între inamicii noștri să afla și națiunea română.

Cât pentru faptul că s'au internat și locuitori din alte localități, cari n'au fost teren de operații războinice, eroarea d-lui deputat provine de acolo, că nu localitățile în chestie, ci anumiți locuitori ai lor, s'au dovedit că nu sunt de încredere. (Aprobări) Să fie convins d. deputat, că nu vom menține pe viitor internarea nimănui, pentru care autoritatea civilă sau militară nu cere măsura aceasta. Rog onor. Camera a lua cunoștință de răspunsul meu. (Vii aprobări).

Președintele: Dorește dl. interpellant a lua cuvântul?

Dep. St. C. Pop: Onor. Cameră! Regret că n'am primit dela dl. ministru răspunsul așteptat. Eu am crezut, că dl. ministru are obligația morală de-a spune, că internările nu încetat eo ipso (dela sine), căci a trecut timpul lor. Am așteptat ca dl. ministru să spună: Da, le dau libertatea, căci actualul guvern democrat, dă fiecăruia dreptul de a se reabilita. (Sgomot). Cer iertare, dar demnește ordinea celei mai obscure „cabinet noir” și nenorocirii nu știu nici azi, de ce sunt acele. Sau sunt și acele motive secrete? Tocmai într'un stat liber și democrat trebuie dat fiecăruia posibilitatea de a se reabilita. (Strigăte în stânga: Și față de spioni?) Ma reg. dar d-voastră, cari voți a aleații o lume nouă în Ungaria...

Dep. Sigmund Eitner: Da, dar a lăsa maghiarii! (Aprobări în stânga).

Dep. St. C. Pop: Atunci noi n'o că mai avem loc aci? (Voți să aleații o lume, în care naționalitățile nu mai au loc? (Strigăte în stânga: Va fi loc, dar pentru cei cinstiți). Noi cu cinsto și cu jertfe ne-am stabilit în limitele acestui stat!

O voce din stânga: Cu jertfe!

Dep. St. C. Pop: Cu atâtea jertfe ca și d-voastră, ba mai mult, am luptat contra fraților. Am fost într'o poziție grea și totuși ne-am făcut datoria. M'am așteptat ca d. ministru să declare, că suspendează internările. Sau dacă nu le suspendează, să spui cu ce acuză pe internați, ca aceștia să se poată apăra. Suntem în anul al 4-lea de războiu, doar nu voți ca aceste familii să fie complet ruinate, dacă acest războiu, — ferească Dumnezeu — mai ține cino știe cât. Căci doar în acest caz, e vorba de o pedeapsă mai grea decât închisoarea. Eu simt și știu, că dv. toți, judecați ca mine, raci un om cu spiritul dreptății, nici nu poate judeca altfel. Această nenorocire nu poate

## FOITA.

### Cântec.

(Traducere din nemțește).

Cântă lebăda pe mal,  
Placă firea să se culce,  
Peste codrii amușiți  
Sună cântecul ei dulce.

Nais fumegă înocet  
Peste valuri adormite,  
Trandafirii șopotesc —  
Suflete de dor rânite.

Zorile sfioase via  
Printre lunci și prin răzoare,  
Cântecul s'a stins de-un veac —  
Cântărețul tainic moare.

Soarele e sus pe cer,  
Râd garoafele'n grădină,  
Și pe valuri de argint  
Lebăda doar mai suspină.

Blaj.

I. Someșanu.

### Mormintele eroilor.

— Conferență ținută la Școala civ. de fete din Blaj în 2 Nov. 1917, de prof. A. Lupeanu. —

Sufletul omenesc, această minunăție scântiește damnezească, între multele însușiri frumoase cu cari e împodobit, are una deosebit de ducătoare și de cuceritoare: amintirea... Sufletul nostru e ca o floare cu nenumărate petale, cari își îmbie strălucirea cu toate ocaziile, fie în lumina dulce a răsodelor de soare, fie în volbură năpraznică a vânturilor dușmănoase. Floarea tot floare rămâne, ori de-i zi senină, ori de-i plozie cu zări întunecate; mireasma florilor nu poate să o înădușe nici un fel de intemperis... Miroasul sfioasei viorele răzbate și prin turbureala furtunii; el nu se pierde nici în năvala tumultoasă a apelor entropiteare. Mie îmi pare potrivit să asemăn amintirea, care rezidă în sufletele omenesci, cu miroasul florilor. Căci amintirea e ca o mireasmă dulce, care se înalță din sufletul omenesc, ca fumal petolitor din cădelnița unui prohod.

Atunci, când lumea întregă se frământă de-o furtună atât de groasă cum e războiul din zilele noastre, când sute și mii de tineri își urlă mânia spre celea patru vânturi ale pământului, și milioane de baionete își trec vârfulurile însângerate peste atâtea continente, când atâtea eroi își seamănă trupurile moarte peste toate văile și

câmpiile Europei, vine sufletul omenesc din toate taberele, prietene și dușmane deopotrivă, și întreaga lume învârbătită o învârbătește în mireasma ducătoare a amintirii, ca o pacinică și discretă lumină de lună peste o câmpie răvășită de furtună — e un tablou nelăchupit de uman, la tot cazul deosebit de liniștitor, care trezește nădejdi de un viitor mai bun, mai atrăgător.

Să te gândești la cei cari și-au dus timereța și vigoarea în maceul câmpit al războiului de dragul nostru, cu gândul, că vor să ne gătească nouă celor rămași acasă, un trai mai bun, mai liniștit de cum au avut dânsii... Nu simțiți, că e mare lucrul să mori în străini, departe de măicuța, care te-a crescut la sânul ei cald, departe de copilăși, cari au rostit cu atâtea dragălașie cuvântul: tată, departe de prieteni și cunoștinți cu cari ți-ai împărțit zilele senine în acul sau în țara ta, să mori prohodit de șerul granatelor și al grănelor săsăiteare, fără o lumânare la căpătâi și fără un suspin de mamă sau de soție iubitoare?!

O, e mare, negândit de mare jertfa, pe care o aduc soldații pe celea câmpuri de bătăie! Jertfa de martiri, închinată nouă, cari din darul lui Dumnezeu ne aflăm înăla la căldura cuceritoare a vetrei patrioști.

Ei mor pentru noi, pentru casele noastre, pentru ogoarele, cari ne hrănesc pentru glia, care acopere oasele moșilor și strămoșilor noștri. Ei se mistuie, ca noi să

distruga viitorul și existența acelor familii numai pe baza unor învinuiri false, în contra cărora nu se pot apăra cei acuzați. În acest caz e mult mai bine pentru acei, cari au furat și au ajuns în închisoare, căci acela știu, că după un timp anumit vor fi liberi. Rog foarte mult a judeca situația noastră după normele dreptății și ale cavalierismului. Luați în considerație că auto de mii de români au căzut și au apărut cu arme, alături de d-voastră, această patrie. (Sgomot). De aceea trebuie să spunem: „Frate, te acuză cu aceasta, îți deschid calea de a te reabilita”. Oțez cuvintele conducătorilor d-voastră, cari au spus, că fără reabilitare, puterea dată guvernului duce la tirănie. Și va fi într-adevăr tirănie, dacă veți distruge familii cu totul nevoințate și anume cetățeni ungari. Regret foarte mult dar nu pot lua la cunoștință răspunsul d-lui ministru.

*Președintele:* Cred, că dl ministru de interne a răspuns la această interpelare și în numele d-lui prim ministru?

*Ministrul de interne Ugroș:* Da!

## Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

*Budapesta, 15 Noembrie.* Pe plai-toul dela Șapte comune, divizii austro-ungare ieri au cucerit cu asalt Monte-Castel-Gambertoul. În valea Șugana inamicul a fost respins peste Primolan. Atacurile noastre au cucerit teren spre sud-vest de Feltré. Lângă Piave nu au obvenit evenimente remarcabile.

În vest activitatea strategică, în urma timpului neguros în genere a stagnat. Seara s'au dat lupte vehe-

putem trăi astăzi și să ne putem bucura de o pace odihuitoare război... Al noștri sunt ei, dragi martiri ai vremurilor de năcazi, pentru că noi suntem ai lor și vrem să ne ocrotim de furtările viitoare.

Și ce putem noi să le oferim în schimbul acelei mari jertfe, pe cari o plătesc foarte adeseori cu tot ce au mai scump pe lume, cu viața? Ce cer ei dela noi, în schimbul atâtor luni și ani de chinuri prin ceea ce tranșie în fața puștilor ucigătoare ale dușmanului și a vâpâilor de gaze otrăvitoare? Ce cer, pentru că își lasă trupurile sechitate prin hama umedă de sânge a câmpurilor de bătăie? Ce putem să le dăm noi, cei ramași acasă? Ce?

**Amintirea!**

Deioasa și dulcea amintire, care să-i învâlească în giulgiurile ei călătoreșce, cum învâlește maica iubită pe pruncușorul ei scump în gingășia acutecelor adormitoare. Cât de lin și cât de mângâiat își doarme copilășul somnul său pacinic în acutecile mamei îngrijorate; întocmai așa e de liniștitor și giulgiul amintirilor noastre pentru somnul de veci al eroilor morți pe câmpul de bătăie. Giulgiu de vrujă, care trece și peste pragul mormântului...

Am văzut odată în teatrul unei oraș mare o piesă deosebit de grăitoare sub acest punct de vedere. Piesa lui Meterlink, scriitor belgian, numită: Pasăre albastră.

mente pe unele secțiuni dela Dixmiden și frontul din Flandria. În lupte succese de sondaj, trupele germane au prins ostași și mitralieze.

La Ochrida, spre vest, frontul macedonean, francezii s'au retras din primele poziții de pe culmi.

Pe celelalte fronturi nimic nou.

## Informațiuni.

### Cătră cetitori.

P. T. Abonenți sunt rugați să binevoiască a-și renouă abonamentul.

În deosebi rugăm pe domnii re-stanțieri, să facă bine să ne plătească, căci specele edării foaiei sunt mari și din parte-ne am fost destul de indulgenți până acum.

### Redacția și Administrația „UNIREI”.

Papa va face propuneri concrete de pace. Ziarele din Lugano comunică, că în Vatican se confirmă știrea despre o nouă mijlocie a Papei pentru redarea păcii. Evenimentele dezastruoase a armatei italiene, au influențat mult asupra Papei, așa, că nu poate mult va face partidelor beligerante propuneri concrete de pace.

Majestatea Sa a oprit duelul. Maj Sa a adresat cătră armată și flotila un ordin, prin care oprește ca rehabilitarea onorih între privați să fie făcută prin decidera armelor. Alipires față de lăsamintele vechi — spune ordinul — nu e iertat să conducă

Doi copilași, un frățior și o sorioară, Tityl și Mityl, pleacă în lumea mărșărilor unui via, însoțăriți de câinele și pisica lor și de figurile personificate ale pâinei, zahărului, focului, apei și a luminii, ca să caute păsărea albastră, adică fericirea pământescă, care singură putea să vindacă pe un drag tovarăș de joc al lor, copilul unui sârmane văduve din vecinătate. Și în rătăcirile lor copilărești prin lumea hazmelor ajung și în lumea cealaltă, în împărăția morților. Ajung într'un cimitir luminat de lună, unde crucile dela morminte, ca tot atâtea fantome fospăimântătoare în slaba înărire a lunii, îi umple de groază și ei încep să plângă. Mityl, fetița își îmbrățișează frățiorul și nu vrea să meargă mai departe, și să roage să plece îndăr spre pătuțul lor dela casa părintească. Dar atunci feciorașul, Tityl, se gândeste la bunicul lor mort, care are mormânt în cimitir și trebuie să fie pe aproape... Și, în clipa aceea, minune, — cimitirul cu crucile lui dispăre, se face nevăzut și după un copac mare cu crengile stufoase cei doi copilași zăresc casa bunicului, așa cum era ea, cu pridvarul prietinos, cu mărăci și cu garoafe în ferestri, pușcă de mână bunicii, cu pereții albi și îngrijiti, tocmai așa, cum o știau copiii, când bunicul și bunica trăiau încă.

(Va urma).

la viitor ca în contra convingerilor bune și poruncilor dumnezeiești, precum și în contra legii, aplanarea chestiilor de onoare știrbită sa depiada la iscușința mareașii armelor, și astfel să fie dependentă de întâmplarea cară. În astfel de timpuri, când fiecare viață trebuie oferită statului, nu e iertat ca chestiile de vătămare de onoare să fie decise prin armă. Cine își periclită viața prin duel, lucrează nu numai în contra poruncilor și legilor, ci și în contra patriei, care în apărarea hotarelor contează pe fiecare forță omenească.

De aci înainte chestiile de onoare va fi tranșate de comisia militară decizitoare în afaceri de onoare vătămată.

Interpeleții în Camera ungară contra atacurilor din Reichstag. Pentru respingerea atacurilor grave, aduse de deputații cași contra integrității teritoriale a Ungariei, au notificat interpeleții în protocolul ședintelor dietei ungare deputații: Conteșe Andrassy, Polonyi, Urmancy și Perényi. Cercușile politice așteaptă cu interes restirea acestor interpeleții. Dela ele depinde, în parte, aplicarea mișcărilor agresive a Austriei.

Promoție. Primum următoarele: În zilele trecute și-a luat diploma de inginer mecanic un băușean român, domnul *Aurel Rașiovan*. Dumnia lui se va specializa în direcția de apeduct și a conductului de gaz, special pentru Ardeal.

Amânarea conferenței dela Bern. Conferența dela Bern, care era să se țină în 19 Noembrie, se amână a treia oară pe timp nehotărât, de oarece delegații englezi n'au primit dela guvernul lor pașaportele necesare. Alară de aceasta, delegații germani au cerut amânarea conferenței, ca camera imperială este convocată pe ziua de 21 Noembrie. Conferența dela Bern e vorba să se țină, în orice împrejurări, în cursul anului 1917.

Dragostea femeilor din Meșcreac față de biserică. Intrun număr din ziarul „Unirea” am adus vestea, ce îmbracă pe fiecare inimă creștină, că femeile din comuna Meșcreac au porosit o emulare nobilă de-a contribui din grăosința la înfrumusețarea cășii Domnului. Acum din nou vestim, că femeile din comuna amintită, cari în aceste timpuri de grea încercare, să alipesc la sinul mamei îndurateare, au făcut o nouă colecție. Rezultatul obținut o înșirare alături de cele mai frumoase comune.

Au contribuit cu efortul lor la împodobirea altarului dumnezeesc:

Cornelia Radu 70 cor., Maria Demșa 30 cor., Silviu Radu, Anica Marian, Leontina Marian, Maria Man, Maria Mărian, Eleonora Lazar, Valeria Nicula, Genia Popa, câte 20 cor., Anica Lazar 12 cor., Marișca Nicula, Lucreția Timbuș, Marișca Măriaș, Anica Radu, Anica Marian, Ana Tatar, Anica Popa, Istina Cuman, Ana Morariu, Cristiana Toma, Istina Hopârtean, Sofica Hopârtean, Maria Man, Susana Man, Domnica Man, Susana Morariu, Miliția Demșa, Onica Cuman, Maria Branca, Susana Man, Anica Păcurar câte 10 cor., Maria Rada, Istina Nicula, Carolina Man, câte 6 cor., Maria Marginean, Melentia Dancaș, Anica Man, Melentia Sima, Marișca Morariu câte 5 cor., Olimpia Timbuș Lazar Maria câte 2 cor., Valeria Moldovan 30 cor., Maria Oltean 16 cor., Iulica Ognean, Savica Nicula, Raveca Nicula, Domnica Hopârtean, Susana Crăciunaș câte 10 cor., Susana Man 6 cor.

Femei române, cari ați contribuit cu ajutorul vostru la mărirea s. bisericii, nu pregetați ea și în viitor să mergeți cu insistență pe calea adevărată a dragostii, iubirii și jertfirii față de biserică — povățuitoarea noastră. Deschide-și-vă larg legăturile cu basi și dați pentru mama noastră comună, comună, căci fapta noastră va fi scrisă în cartea vieții de veri și laudată înaintea lumii.

Femei române, de pretutindeni, urmați pilda femeilor cu suflete nobile, arătați-vă dragostea față de alinațoarea durerilor și mângăietoarea celor fără sprijin și lăsați să curgă darurile inimii voastre la treptele bisericii. Țineți la biserică, singura noastră mântuitoare.

Exprim femeilor din Meșcreac și pe calea aceasta mulțumite pentru aceasta frumoasă faptă adusă spre lauda și mărirea lui Dumnezeu.

Meșcreac, la 12 Nov. 1917.

C. Radu, coop.

Se va scumpi tutunul. Ministrul de finanțe proiectează, ca pe anul 1918 se urce întreit prețul de cultivare la producția de tutun. În urma acestuia se va scumpi anul ce vine în mod simțitor.

## Cetățeni! Fiecare în interesul propriu, să semneze la împrumutul al șaptelea de războiu!

Proprietar, editor și Redactor responsabil:  
Ioan Suciu.

## In atențiunea fraților preoți!

Atelierul de ornate saore este pe cale de a face o comandă mai mare de stofă pentru odăjdii. Firește, prețurile materialului brut sunt astăzi neasemănat mai mari, ca până acum. Prețul unui ornat complet — fără de stihariu — se urcă la 500—900 cor. — Cei ce reflectează deci la odăjdii, rog să dec de știre, cu posibilă grabă, spre a ne ști orienta la procurarea materialului, cu atât mai vârtos, că prețurile se urcă zilnic, în proporții neașteptate. — Ce privește calitatea și execuția odăjdiilor, Atelierul nostru rămâne credincios principiilor sale: *solid și cât mai ieftin.*

Blaj, 9 Noemvrie 1917.

p. Atelierul de ornate:  
Dr. Victor Macavelu.

## Aviz.

În comuna DRÁG (c. Cojocnei) p. u. Hidalmás, în piață, se află o prăvălie cu tot mobilierul de lemn, și o locuință cu 2 chilii, de dat în arândă din 12 Noemvrie a. c. începând.

Reflectanții să se adreseze către proprietarul:

Simeon Pop,  
preot gr.-cat.  
Drág p. u. Hidalmás.

Nr. 4800—1917.

## Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs până în 30 Noemvrie 1917 inclusive pentru următoarele stipendii:

### I. Din fundațiunea „Alexă Bidian“.

Din venitele acestei fundațiuni se vor împărți stipendii adecvate tuturor nepoților din frați ai fundatorului și în locul al doilea băieților și fetițelor înrudiți cu fundatorul prin sânge până la al patrulea (IV) grad, născuți din căsătorie creștinească, fără considerare la natura studiilor, ce le urmează. — Nu vor fi eschiși dela stipendii nici aceia, cari învață măiestrii.

### II. Din fundațiunea „Petru cavalier Ioanette“.

1. Un (1) stipendiu de 600 cor. folosit de Ioan Goia, rig. med. Cluj. — destinat pentru tineri ascultători de medicină, tehnică ori de științe reale superioare militare.

2. Un (1) stipendiu de 400 cor. — destinat pentru un tinăr român, care va intra în școala de cadeți.

Stipendiile din aceasta fundațiune le pot obține tinerii, cari din ambii părinți sunt români, de religiunea gr.-cat. ori gr.-or. din munții apuseni ai Ardealului, din comunele: Câmpeni, Bistra, Certege, Săcătura, Albac, Scărișoara, Neagra, Vidra-de-sus, Vidra-de-jos, Ponorel și Sohodol, — și cari vor dovedi totodată, că sunt născuți din părinți adevărați români.

### III. Din fundațiunea „Cercul Orăștiei“.

Un (1) stipendiu de 100 cor. folosit în anul școl. 1916/17 de George Danciu, gimn. cl. IV. Blaj — destinat pentru cel mai vrednic student de națiune română, de religiune gr.-cat. din gimnaziul Blajului sau dela Academie de drepturi, originar din comunele împreunate sub pretura politică din Orăștie.

### IV. Din fundațiunea „Alexandru St. Șuluțiu“.

1. Două (2) stipendii de câte 800 cor. folosite în anul școl. 1916/17 de Romul Boilă rig. drept Budapesta, Valer Ilea, med. an. II. Budapesta, — destinate pentru tineri, cari studiază drepturile sau medicina la universitatea din Budapesta sau la vre-o universitate din străinătate.

2. Două (2) stipendii de câte 400 cor. rămase neconferite — destinate pentru tineri, cari studiază științele juridice la universitatea din Cluj.

Studentii înscriși ca ordinari la școlile de mai sus, cari doresc a obține unul din stipendiile aici înșirate, au să dovedească:

- că sunt români gr.-cat. mizeri, născuți în Transilvania;
- că pe lângă purtare morală bună au din studii calcul de eminentă;
- Dintre concurenți vor fi preferiți aceia, cari vor dovedi, că sunt consăngeni cu fundatorul.

### V. Din fundațiunea „Vancea—Cassa Arhidiecezană“.

Două (2) stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1916/17 de Ioan Muntean, prep. curs III. și V. Cotona prep. c. IV. Blaj. — destinate pentru candidați de învățatori în arhidieceza noastră, cari vor asculta cursul preparandial la preparandia arhidiecezană gr.-cat. din Blaj și eventual la altă preparandie gr.-cat.

La dobândirea stipendiilor din această fundațiune au preferință rudeniile fundatorului chiar dacă ar fi născuți afară de Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, dela străini însă se cere să fie fii ai acestei Arhidieceze.

### VI. Din fundațiunea „Dr. Simeon Ramontzai“.

1. Un (1) stipendiu de 630 cor. neconferit, — destinat pentru studenți dela universitate, la politehnică, la academia de pictură din Budapesta și Viena, precum și la academia comercială din Viena.

2. Trei (3) stipendii de câte 168 cor. neconferite în anul școl. 1916/17.

Stipendiile de sub p. 2 sunt destinate pentru studenți iuriști la universitatea din Cluj.

La stipendiile din aceasta fundațiune sunt preferiți cei nobili de origine.

Concurenții la toate fundațiunile înșirate până aci în 6 pozițiuni, au să alăture la suplicile lor scrise și subscrise cu mâna proprie în limba română: *testimoniu școlastic în copie autentică, carte de botez, iar nu carte de naștere dela matriculantul civil, sub rizicul de a nu căpăta stipendiu, atestat de pauperitate, atestat medical, și pentru dovedirea consăngeneității cu fundatorul, au să alăture atestat dela respectivul oficiu parohial, care să cuprindă tabela genealogică exact dedusă. Sunt datori mai departe să numească expres institutul, la care vor studia în anul școl. 1917/18, și să determine apriat suma și soiul stipendiului pentru care suplică. Suplicile cari nu vor corăspunde cerințelor aci înșirate, precum și cele intrate după termin, nu vor fi luate în considerare.*

### VII. Din fundațiunea „David Br. Ursu de Margina“.

Patru (4) stipendii de câte 200 cor. folosite în an. școl. 1915, 16 de Vas. Gr. Berinde gimn. cl. VIII. Blaj, Maria Sascebesi cl. IV. civ. Blaj, Geor. Moga gimn. cl. IV., Nic. Pop gimn. cl. IV. Blaj.

Concurenții la aceste stipendii au să dovedească cu carte de botez, că sunt români gr.-cat. născuți în vre-una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiiu, Hunedoara. — cu atestat de frecuentare, că sunt școlari în cl. I. a gimnaziului gr.-cat. din Blaj, iară fetele, că frecventează școala de fete din Blaj, că au purtare morală bună și progres bun la studii, și că sunt sau pot suscepuți în seminarul junimii române gr.-cat. studioase din Blaj, iar fetele în Internatul de fete din Blaj.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 16/3 Octomvrie 1917.

Dr. Victor Mihályi, m. p.  
Arhiepiscop și Metropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

*Victor Mihályi*